

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Reunalta - Toimintakyvyn vahvistaminen ja aktiivisen toimijuuden mahdollistaminen
Hakemusnumero	R-01447
Valintakokouksen päivämäärä	
Hakijan virallinen nimi	Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö sr
Osatoteuttajat	Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erityistavoite	4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen
Alkamispäivämäärä	1.8.2024
Päätymispäivämäärä	30.4.2027

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Nuorten hyvinvoinnin polarisoitumisen on todettu haastavan sosiaalisesti kestävänsä tulevaisuuden rakentamista. Kumuloituneet, hyvinvointivajeisiin ja yliskupolvisiin rakenteisiin liittyvät haasteet heikentävät nuorten sosiaalista toimintakykyä ja osallisuuden kokemusta. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat nuoret ja nuoret aikuiset, jotka kokevat yliskupolvista huono-osaisuutta sekä syrjäytymisvaarassa olevat perheellistyneet nuoret aikuiset. Yliskupolvinen syrjäytymisriski ja siitä johtuvat erityiset tarpeet jäävät helposti huomioimatta, vaikka kasautuneen huono-osaisuuden on nähty aiheuttavan vakavia ja pitkäkestoisia seurauksia.

Hankkeen varsinaiset kohderyhmät:

Palveluihin sitoutumattomat tai niiden ulkopuolella olevat nuoret ja nuoret aikuiset (15–35-vuotiaat), joilla on puutteellisista toiminnanohjauksen ja itsesäätelyn taidoista johtuvia merkittäviä elämänhallinnan haasteita. Haasteet näkyvät muun muassa sosiaalisten suhteiden ongelmina, riippuvuuskäyttäytymisenä tai rikoksilla oireiluna. Hankkeen erityisenä kohderyhmänä ovat nuoret, jotka kokevat yliskupolvista huono-osaisuutta sekä perheellistyneet nuoret, jotka ovat syrjäytymisvaarassa. Toisena kohderyhmänä ovat ammattilaiset, jotka työskentelevät asiakaskohderyhmän kanssa.

Osallistuvia henkilöitä 205 (työttömät 35, opiskelijat 15, työssä 105, työmark. ulk. 50)

Hankkeen tavoitteet:

Hankkeen tavoitteena on luoda asiakasosallisuutta vahvistava ja palveluintegraatioon perustuva skaalattava toimintamalli, jolla voidaan vaikuttavasti vahvistaa toiminnanohjauksen ja itsesäätelyn haasteiden vuoksi huono-osaisuutta kokevien, 15–35-vuotiaiden nuorten aikuisten mahdollisuutta yhdenvertaiseen osallisuuteen.

1. Kohderyhmän erityistarpeiden ja -piirteiden tunnistaminen

1.1. Tavoitteena on tunnistaa toiminnanohjauksen ja itsesäätelyn haasteiden ilmenemistä, haasteista johtuvia tarpeita, hyvinvointivajeita ja inhimillisen huono-osaisuuden piirteitä sekä niiden heijasteita

osallisuuden kokemukseen ja osallistumismahdollisuuksiin elämän eri vaiheissa. Erityisesti pyritään tunnistamaan ylisukupolvisia mekanismeja. Tietoa kerätään huomioiden sukupuolinen moninaisuus, mikä mahdollistaa tietoisuuden lisääntymisen mahdollisista syrjäytymiseen vaikuttavista sukupuolittuneista tekijöistä.

1.2. Tavoitteena on löytää keskeisiä palvelukatveita ja palveluketjun katkeamia, jotka heikentävät vaikuttavan palvelun toteutumista.

2. Kohderyhmän toimintakyvyn tukeminen ja sosiaalinen vahvistuminen

2.1. Tavoitteena on pilotoida toiminnanohjauksen ja itsesäätelyn taitoja vahvistavia yksilö- ja ryhmätason menetelmiä, jotka edistävät asiakasosallisuutta, palveluihin ohjautumista ja sitoutumista, sujuvan ja omatoimisen arjen rakentumista sekä mahdollistavat asteittaisen siirtymisen kohti opinto- ja työelämäpolkua.

2.2. Tavoitteena on kerätä tietoa kehitettävän toimintamallin, menetelmien ja toimenpiteiden vaikutuksista kehittämistyön tueksi.

3. Yhteistoimijuuden ja palveluintegraation edistäminen

3.1. Tavoitteena on luoda ja tiivistää asiakaslähtöisiä palveluverkostoja kohderyhmän tilanteen edistämiseksi.

3.2. Tavoitteena on toteuttaa alueellisia kehittämisinterventioita ja luoda skaalattava toimintamalli sekä työkaluja vahvistamaan yhteistoimijuutta.

4. Uuden tiedon tuottaminen ja yhteisen osaamisen vahvistaminen

4.1. Tavoitteena on arvioida toimenpiteiden hyvinvointi- ja osallisuusvaikutuksia eri toimintaympäristöissä ja eri asiakassegmenttien näkökulmasta sekä viestiä niistä laadukkaasti.

4.2. Tavoitteena on toteuttaa palveluintegraatiota edistäviä kehittämisinterventioita ja koulutuksia.

Hankkeen toimenpiteet:

1. Asiakassegmenttien ja alueellisten erityispiirteiden kartoitus.

Jäsennetään kohderyhmälle suunnatun palvelu- ja toimijaverkoston nykytilaa hyödyntäen olemassa olevaa hyvinvointitietoa sekä hankkeessa tuotettavaa tietoa. Hankkeen aloitusvaiheessa tehdään nykytilakartoitus kohderyhmälle suunnatuista ja heidän käyttämistään palveluista ja mukana olevista toimijoista. Asiakaskohderyhmän ja ammattilaisten kokemuksia, tarpeita sekä näkökulmia palvelujen kehittämiseksi kartoitetaan hankkeen aloitusvaiheessa haastattelujen kautta (8-12 henkilöä). Haastatteluja voidaan toteuttaa myös ryhmähaastatteluna.

2. Toimintakyvyn, toimijuuden ja osallisuuden vahvistaminen eri toimintaympäristöissä.

Tuetaan kohderyhmän toimintakykyä ja osallisuutta käytännön asiakastyön kautta. Asiakastyö toteutetaan dialogisia ja voimavarakeskeisiä menetelmiä hyödyntäen, kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisesti. Toimenpiteissä huomioidaan erityistarpeet, kuten omakielinen ohjaus. Elämäntilannetta, muutoksia ja toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan systemaattisesti, 3X10D-elämäntilannemittaria ja –perhemittaria sekä monitoimijaista arviointia hyödyntäen.

Hankkeessa kehitetään ja pilotoidaan intensiivistä ohjausprosessia, jolla tähdätään asiakkaan aktivointiin sekä toimijuuden vahvistamiseen. Ohjauksessa sovelletaan sovittavan ohjauksen -mallia

(<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/sovittava-ohjaus>) sekä kehitetään ja pilotoidaan jalkautuvaa asiakasohjausmallia. Ohjauspalvelua tarjotaan kaikille asiakaskohderyhmään kuuluville. Lisäksi asiakasosallisuutta vahvistetaan ja verkostoyhteistyötä jäsennetään kehittämällä monitoimijainen arviointi -työkalua. Asiakaskohderyhmän toimintakyvyn tukemiseksi kehitetään ja pilotoidaan

toiminnanohjauksen ja itsesäätelyn valmennusmalli, joka sisältää psykoedukatiivista ohjausta ja toiminnallista työskentelyä. Toiminnassa hyödynnetään neuropsykiatrisen valmennuksen ja vakauttavien

menetelmien viitekehystä. Valmennuksen pääpaino on yksilötason asiakastyössä. Lisäksi ryhmätasolla

kehitetään ja pilotoidaan suljettua pienryhmätoimintaa (4 ryhmää, 3-6 hlöä) sekä säännöllisesti (3-4krt/kk) toteutettavaa avointa ryhmätoimintaa.

3. Vaikuttavien toimintamallien palvelumuotoilu ja yhteistoimijuuden vahvistaminen

Monialaiselle verkostolle suunnattavat yhteiskehittämisen työpajat järjestetään kolmessa osassa. Ensimmäisessä tehdään nykytila-analyysi TP 1 hyödyntäen, toisessa muotoillaan yhteinen tavoittila ja rakennetaan toimintasuunnitelma muutoksen toteuttamiseksi, kolmannessa luodaan edellytyksiä pysyvälle muutokselle. Yhteisen tilannekuvan rakentamiseen osallistuu sekä asiakkaita että eri sektoreiden asiantuntijoita.

Yhteensovittavan johtamisen valmennus järjestetään kolmessa osassa. Ensimmäisellä tapaamiskerralla muodostetaan yhteinen strategiatason tilannekuva, toisella tunnistetaan muutos- ja kehittämistarpeet sekä asetetaan yhteiset tavoitteet kehittämiselle, kolmannella kerralla tarkastellaan muutosvaikutuksia sekä luodaan edellytyksiä pysyvälle muutokselle.

Hankkeessa järjestetään palvelumuotoilullista työtä hyödyntäviä kehittämisinterventioita pilotoitavien työkalujen ja -menetelmien (3-4) edelleen kehittämiseksi.

4. Uuden tiedon tuottaminen, hyödyntäminen ja osaamisen vahvistaminen

Edistetään yhteistä osaamista ammattilaisille suunnattujen koulutusten, asiantuntijatekstien ja tuotettavan tukimateriaalin avulla. Lisäksi lopputuotoksena julkaistaan menetelmäopas kohderyhmän parissa työskenteleville asiantuntijoille hyvinvointialueilla, kunnissa ja 3.sektorilla.

5. Vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointi.

Tehdään systemaattista arviointia kohderyhmän hyvinvointimuutoksista ja toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksista.

Hankkeen tulokset:

Kehittämisinterventioita on toteutettu kaupunkiympäristössä ja haja-asutusalueilla. Hankkeessa toteutetun systemaattisen tiedon keruun, kartoitusten ja analyysin tuloksena on löydetty asiakaskohderyhmän hyvinvointia, toimintakykyä ja osallisuutta tukevat toimivat käytänteet. Lisäksi on tunnistettu yksilöllisten ja alueellisten palveluverkostojen vahvuuksia ja hyviä käytänteitä sekä havaittu merkitykselliset palvelukatveet ja katkeamat eri alueilla ja verkostoissa. Havaittuihin kehittämistarpeisiin on vastattu.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:	EU+valtio 682 404 €
Palkkakustannukset 609 288 €	Muu julkinen (oma+ulk.) 75 932 €
Flat rate 40 % kehittäminen 243 715€	Yksityinen (oma) 94 667 €
Nettokustannusarvio yhteensä 853 003 €	Rahoitussuunnitelma yhteensä 853 003 €

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	853 003 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	853 003 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	682 404 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.3 Yhdenvertaiseen osallisuuteen. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (30/42) tullakseen rahoitetuksi.

Hankkeen toiminta vastaa sekä haun painopisteisiin että erityistavoitteen 4.3 tavoitteisiin kehittämällä huono-osaisuutta kokevien nuorten aikuisten toimintakykyä, osallisuutta ja sosiaalista hyvinvointia sekä edistää yhdenvertaisuuden toteutumista. Hanke tukee Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa esitetyn tavoitetilan, aktiivinen, hyvä ja toimiva arki, saavuttamista haavoittuvassa elämäntilanteessa olevien osalta.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvara -teemaryhmän kommentit 19.2.-8.3.2024
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 8.4.2024
Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 18.6.2024
Pohjois-Pohjanmaan MYR 27.6.2024